

Kwartaalmonitor Bouw

Eerste kwartaal 2016

Bouw goed van start in 2016

- Totale bouwsector: Omzet en toegevoegde waarde verder gestegen, ondernemersvertrouwen hoog
- Bouw van woningen en bedrijfsgebouwen: Omzet blijft groeien, minder nieuwbouwwoningen opgeleverd
- Grond-, weg- en waterbouw: Omzet daalt

Met een omzetsijging van 5,5 procent en een toegevoegde waarde die bijna 6 procent hoger ligt dan in het eerste kwartaal van 2015, begon de bouw dit jaar met het zesde opeenvolgende kwartaal van groei. De meeste bouwondernemers verwachten dat de omzet in het komende kwartaal blijft stijgen. Hoewel het ondernemersvertrouwen net iets lager uitvalt dan drie maanden eerder, zijn bouwondernemers nog steeds zeer positief gestemd.

Tegenover deze positieve ontwikkelingen staat dat het aantal banen in de bouw licht is afgenomen. Datzelfde geldt voor het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen en het aantal afgegeven bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen. De verkoop van bestaande woningen loopt nog steeds goed. Al bijna drie jaar vertonen de verkopen een stijgende lijn.

Kerncijfers bouwsector en Nederlandse economie

	2015				2016
	I	II	III	IV	I
Omzet bouwsector 1)	5,3	9,3	6,3	1,4	5,5
Toegevoegde waarde 1)	8,4	12,1	9,4	2,2	5,8
Nieuwe woningen x 1 000	11,5	11,1	10,6	14,8	10,1
Aantal faillissementen	246	203	154	201	154
Aantal banen x 1 000	508	504	503	503	502
Bbp totaal 1)	2,5	1,9	2	1,6	1,4
Verkochte woningen x 1 000	34,5	40,7	50,6	52,4	42,9

Bron: CBS 1) %-mutatie t.o.v. een jaar eerder

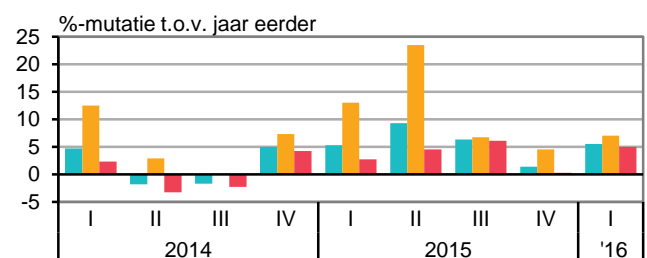
Totale bouwsector

Bouwomzet groeit verder

De stijging van de bouwomzet is met 5,5 procent ongeveer even hoog als in het eerste kwartaal van 2015. Kleine bedrijven, met minder dan 10 werkzame personen, behaalden de beste resultaten. Ze zagen hun omzet stijgen met gemiddeld 7 procent. Middelgrote bedrijven, met 10 tot 100 werkzame personen, behaalden een omzetsijging van 6,2 procent. Vooral ondernemingen in de burgerlijke en utiliteitsbouw droegen bij aan de groei, met een omzetsijging van 13 procent.

Bij de grote bedrijven was de groei met 4,1 procent iets lager. Vooral de gespecialiseerde tak, zoals sloop-, installatie- en afwerkingsbedrijven, haalde een hoog groeipercentage: 10,9 procent.

Omzet bouw

Bron: CBS

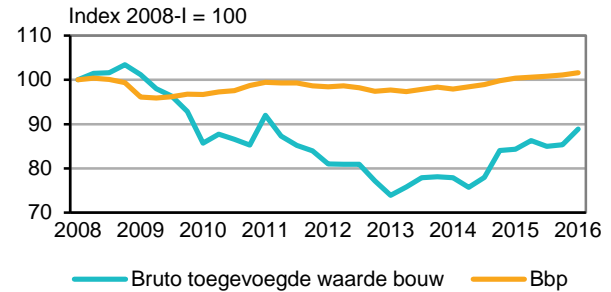
Statline: [Omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Toegevoegde waarde bouw groeit

De toegevoegde waarde lag eind maart 5,8 procent hoger dan in het eerste kwartaal van 2015. In het vierde kwartaal van dat jaar groeide de bouw nog met 2,2 procent. Sinds het dieptepunt in het eerste kwartaal van 2013 werd bereikt, is de toegevoegde waarde van de bouw in totaal met 20,4 procent toegenomen.

Ondanks die forse stijging is het niveau van voor de crisis echter nog steeds niet bereikt. De totale economie is al sinds begin 2015 terug op het niveau van voor de crisis.

Bruto toegevoegde waarde bouw en bbp

Bron: CBS

Statline: [Bbp, productie en bestedingen](#)

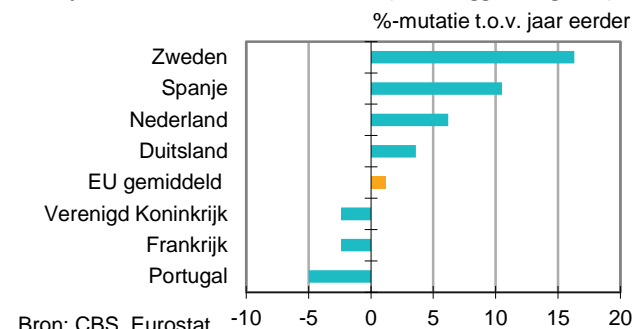
Nederlandse bouwproductie stijgt opnieuw

De Nederlandse bouwproductie lag opnieuw boven het Europees gemiddelde van 1,2 procent en steeg voor het zesde achtereenvolgende kwartaal. Gecorrigeerd voor werkdagen nam de productie met 6,2 procent toe. Deze groei was een stuk hoger dan in het voorgaande kwartaal.

Ook in Zweden, Spanje en Duitsland steeg de bouwproductie. In Zweden stijgt de productie al ruim twee jaar.

In Portugal, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk daalde de bouwproductie. Portugal heeft de bouwproductie de afgelopen jaren zien inzakken en laat ook dit kwartaal niet of nauwelijks tekenen van herstel zien.

Bouwproductie eerste kwartaal 2016 (werkdaggecorrigeerd)

Bron: CBS, Eurostat

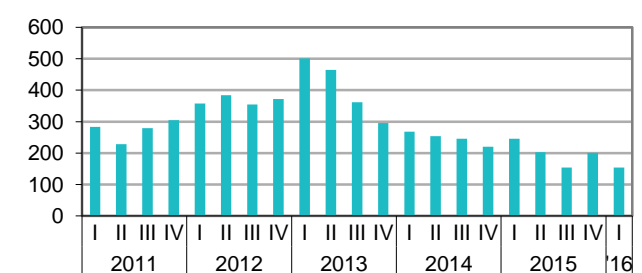
Eurostat: [Short term business statistics database](#)

Aantal faillissementen weer afgenomen

Na een toename in het vierde kwartaal van 2015, is het aantal faillissementen terug op het niveau van het kwartaal daarvoor: 154. Dat was het laagste aantal in jaren.

Ongeveer de helft van de faillissementen in het eerste kwartaal vond plaats bij bedrijven in de specialistische bouw. Het aantal faillissementen nam het snelst af in de algemene burgerlijke en utiliteitsbouw. In die branche daalde het aantal faillissementen van 71 in het vierde kwartaal van 2015 naar 42 in het kwartaal erna. In tegenstelling tot de rest van de bouwsector nam het aantal faillissementen in de projectontwikkeling juist toe van 22 naar 27.

Aantal faillissementen bouwnijverheid

Bron: CBS

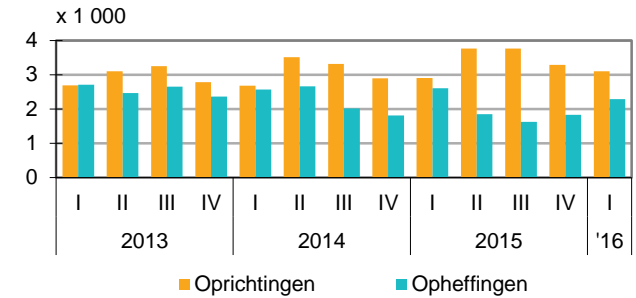
Statline: [Uitgesproken faillissementen](#)

Meer starters, minder stoppers

Er zijn 3 100 nieuwe bouwbedrijven gestart, een stijging van ongeveer 6,5 procent ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Daarnaast sloten bijna 2 300 bouwbedrijven definitief hun deuren. Daarmee is het aantal opheffingen in vergelijking met het eerste kwartaal van 2015 met bijna 12 procent afgenomen.

Bijna alle oprichtingen in de bouw zijn bedrijven met slechts 1 werkzame persoon: ruim 95 procent van alle gestarte bedrijven in deze sector. Bij de opheffingen ligt dit percentage iets lager, daar telde zo'n 90 procent van alle stoppers slechts 1 werkzame persoon. Aan het eind van het eerste kwartaal van 2016 telt de bouwnijverheid in totaal 152 620 bedrijven, 5 procent meer dan een jaar daarvoor.

Aantal oprichtingen en opheffingen in de bouwnijverheid

Bron: CBS

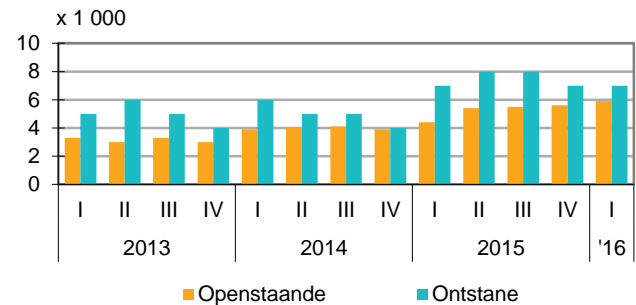
[Statline: Bedrijven; oprichtingen](#)

[Statline: Bedrijven; opheffingen](#)

Lichte afname aantal banen

Het totaal aantal banen in de bouw nam ten opzichte van het vierde kwartaal seizoengecorrigeerd iets af en kwam uit op 502 000. De dynamiek in vacatures was ongeveer gelijk aan drie maanden geleden. Het aantal ontstane vacatures was in het eerste kwartaal ongeveer 7 000. Er werden ook ongeveer 7 000 vacatures vervuld. Die aantallen komen overeen met die van het voorgaande kwartaal. Aan het eind van het eerste kwartaal stonden 5 900 vacatures open, 300 meer dan een kwartaal eerder. De vacature-indicator voor de bouw, die verschillende verwachtingen over werkgelegenheid van ondernemers combineert, is aan het begin van het tweede kwartaal positief. Dit geeft aan dat het aantal vacatures in de bouw de komende maanden naar verwachting zal toenemen.

Aantal vacatures

Bron: CBS

[Statline: Vacatures](#)

Bouwondernemers zeer positief

Al anderhalf jaar overheerst in de bouwsector het positieve sentiment. Het vertrouwen nam in het begin van het eerste kwartaal van dit jaar toe tot het hoogste niveau sinds de start van de meting in 2008. In het tweede kwartaal komt de stemmingsindicator voor de bouw weliswaar iets lager uit, maar deze staat nog steeds op een hoog niveau.

Ondernemersvertrouwen bouw (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS, EIB, KvK, MKB-Nederland, VNO-NCW

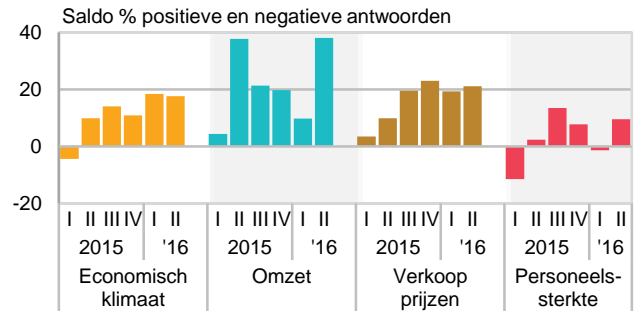
[Statline: Ondernemersvertrouwen](#)

Optimisme overheerst in verwachtingen

De verwachtingen voor het economische klimaat zijn onveranderd positief. Per saldo verwacht 18 procent van de bouwondernemers een verbetering. De omzetverwachtingen zijn zeer positief. In het tweede kwartaal is er vaak veel meer bedrijvigheid dan in het eerste kwartaal. Daardoor verwachten veel ondernemers een toename van de omzet.

Veel bouwondernemers verwachten een tariefverhoging. Al meer dan een jaar voeren ondernemers in de bouw prijsstijgingen door. Bouwondernemers verwachten per saldo een toename van de personeelssterkte.

Verwachtingen voor het lopende kwartaal bouwsector

Bron: CBS, EIB, KvK, MKB-Nederland, VNO-NCW

Statline: [Conjunctuurenquête Nederland](#)

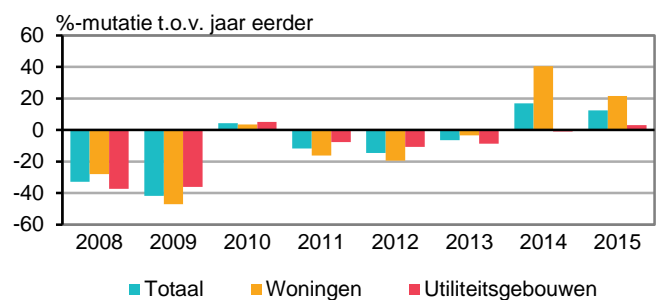
Bouw van woningen en bedrijfsgebouwen

Opdrachten aan architecten voor nieuwbouw utiliteitsgebouwen groeien

Ontwerpopdrachten voor architecten zijn een belangrijke indicator voor toekomstige bouwactiviteiten. Voor het eerst sinds het topjaar 2007 zagen architecten in 2015 de waarde van opdrachten voor de nieuwbouw van utiliteitsgebouwen stijgen ten opzichte van een jaar eerder. De totale waarde aan opdrachten voor utiliteitsgebouwen (zoals kantoren, ziekenhuizen, scholen) steeg met 3,1 procent. Wel lag het niveau van deze opdrachten in 2015 op een derde van het niveau van voor de crisis.

In 2015 is ook de waarde van opdrachten voor woningen gestegen. Na een kleine dip in het derde kwartaal is het jaar afgesloten met een groei van 21,5 procent. In 2014 was de groei ruim 40 procent. Ook bij de woningbouwopdrachten ligt het niveau in 2015 ruim onder dat van voor de crisis.

Bouwsom opdrachten architecten

Bron: CBS

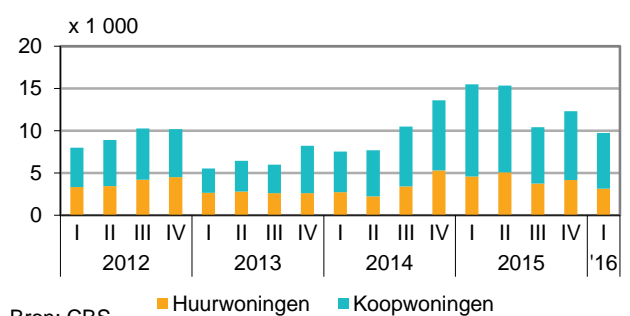
Statline: [Bouwsom nieuwe opdrachten architecten](#)

Daling vergunningverlening woningbouw

In het eerste kwartaal van 2016 is voor bijna 10 duizend te bouwen woningen een vergunning afgegeven. Dit aantal ligt beduidend lager dan de ruim 15 duizend van het eerste kwartaal van 2015. Wel ligt het aantal vergunde nieuwbouwwoningen nog altijd hoger dan in de eerste kwartalen van 2012 tot en met 2014.

De koopwoningen domineren de vergunningverlening (6 598), maar het aantal daalde bijna 40 procent in vergelijking met het eerste kwartaal van 2015. Ook het aantal vergunde huurwoningen daalde met ruim 30 procent tot 3 157. Dit is de tweede keer op rij dat het aantal vergunde huurwoningen lager uitvalt dan een jaar eerder.

Nieuwbouwwoningen waarvoor een vergunning is verleend

Bron: CBS

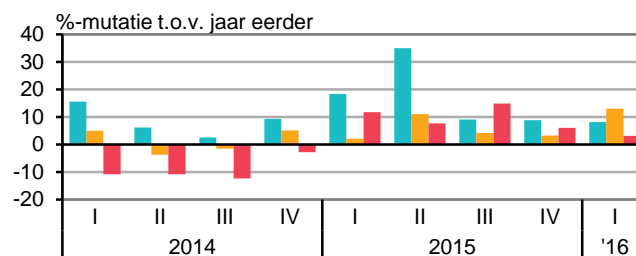
Statline: [Nieuwbouwwoningen; afgegeven vergunningen naar opdrachtgever](#)

Burgerlijke en utiliteitsbouw blijft groeien

De omzet van bedrijven in de burgerlijke en utiliteitsbouw (B&U) is in het eerste kwartaal met 8 procent gestegen. Dat is iets minder dan in 2015. In dat jaar steeg de omzet in het eerste kwartaal met bijna 10 procent.

Alleen middelgrote bedrijven, met 10 tot 100 werkzame personen, behaalden met 13 procent een grotere groei in omzet dan een jaar eerder (2,1 procent). De kleinere en grotere bedrijven zagen hun omzet ook stijgen, maar minder dan in hetzelfde kwartaal van 2015.

Omzetontwikkeling burgerlijke en utiliteitsbouw

Bron: CBS

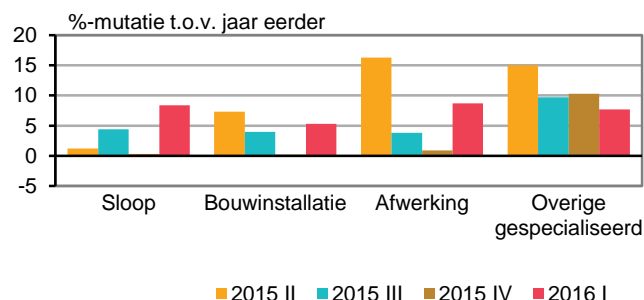
Statline: [Omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Gespecialiseerde bouw groeit door

Gespecialiseerde bouwbedrijven behaalden een omzetstijging van 6,6 procent. Vorig jaar was dat in het eerste kwartaal nog minder dan 4 procent.

Bij de meeste deelbranches lag de omzetgroei in het eerste kwartaal hoger dan in dezelfde periode vorig jaar. Alleen bij de overige gespecialiseerde bouwbedrijven, zoals dakdekkers-, hei- en metselbedrijven, lag de omzetstijging lager. De kleinste omzetstijging was voor de installatiebedrijven (5,3 procent). Met een omzetstijging van 8,7 procent behaalden de afwerkingsbedrijven in het eerste kwartaal het beste resultaat van de deelbranches.

Omzetontwikkeling gespecialiseerde bouw

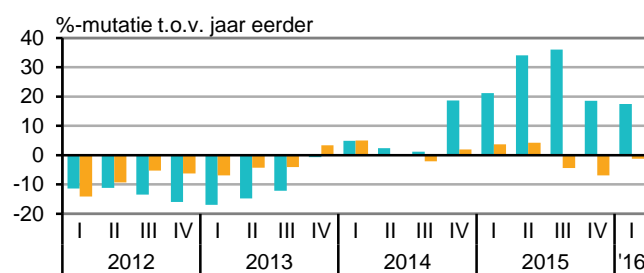
Bron: CBS

Statline: [Omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Toename investeringen in woningen zet door

De investeringen in woningen zijn met 17,5 procent gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal 2015. Nog steeds zijn de investeringen in woningen belangrijk voor de groei van de totale investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen. Deze namen toe met 9,5 procent. De stijging van de investeringen in woningen komt bijna overeen met die van het vierde kwartaal (18,5 procent). De investeringen in bedrijfsgebouwen namen opnieuw af. Het volume daalde met 1,2 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Wel is de afname minder sterk dan in het vierde kwartaal van 2015 (-6,9 procent).

Investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen (volume)

Bron: CBS

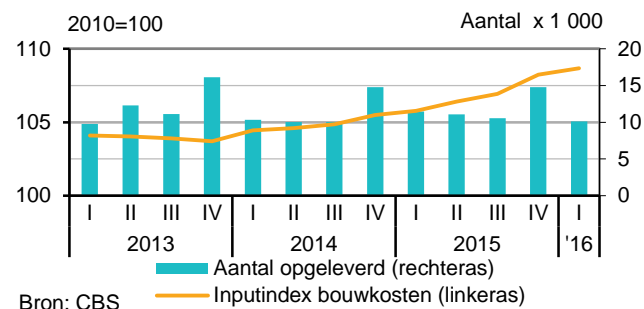
Statline: [Bbp, investeringen](#)

Minder nieuwbouwwoningen

In totaal zijn er 10 103 nieuwe woningen opgeleverd. Dit is bijna 12 procent minder dan hetzelfde kwartaal van vorig jaar. Dat is de eerste daling sinds het laatste kwartaal van 2014.

De inputkosten voor het bouwen van nieuwe woningen zijn in het eerste kwartaal met 2,7 procent toegenomen vergeleken met een jaar eerder. De kosten ten opzichte van een jaar eerder stijgen al sinds het eerste kwartaal van 2014. De toename is dit kwartaal veroorzaakt door een stijging in de kosten van loon (+1,7 procent) en een kostenstijging van materiaal (+3,4%).

Nieuwbouwwoningen

Bron: CBS

Statline: [Voorraad woningen](#)

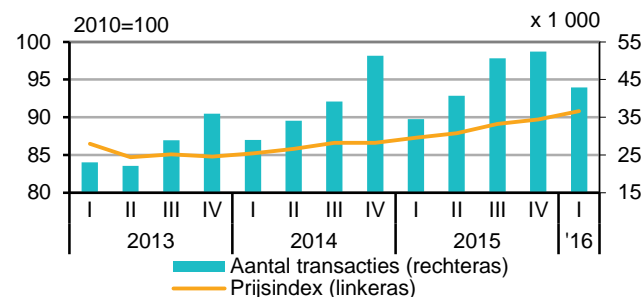
Statline: [Nieuwbouwwoningen; inputindex 2010=100](#)

Huizenprijzen blijven stijgen

Er werden 42 897 bestaande huizen verkocht, ruim 24 procent meer dan in dezelfde periode in 2015. Het is het elfde kwartaal op rij dat het aantal transacties hoger uitvalt dan het jaar ervoor.

Ook de prijzen blijven stijgen: voor de achtste achtereenvolgende maal zijn die hoger dan een jaar eerder. Ten opzichte van het derde kwartaal van 2008, toen de huizenprijzen een piek bereikten, bedraagt de prijsdaling 14,9 procent. Vergeleken met het dal in het tweede kwartaal van 2013 liggen de prijzen 7,2 procent hoger.

Bestaande koopwoningen

Bron: CBS, Kadaster

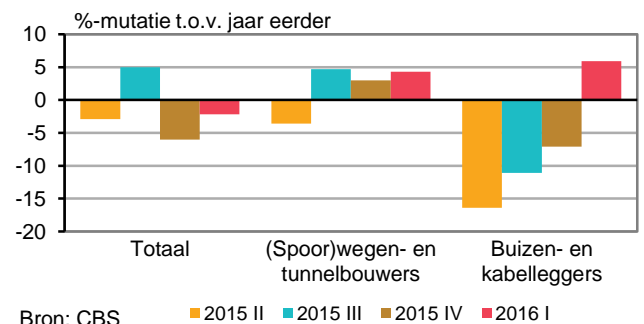
Statline: [Bestaande koopwoningen; index](#)

Grond-, weg- en waterbouw

Wisselend omzetbeeld

Bedrijven in de grond-, weg- en waterbouw (GWW) hebben met een omzetzak van 2,2 procent geen goed kwartaal achter de rug. Over heel 2015 daalde de omzet ook al, toen met ruim 1 procent. Wel ligt het omzetsniveau van de GWW-bedrijven in het eerste kwartaal gemiddeld nog boven het omzetsniveau van datzelfde kwartaal in 2008. De (spoor)wegen- en tunnelbouwers behaalden het eerste kwartaal wel een positief resultaat. De omzet steeg bij deze bedrijven met 4,3 procent. Ook de kabel- en buizenleggers zagen hun omzet stijgen (5,9 procent).

Omzetontwikkeling GWW

Bron: CBS

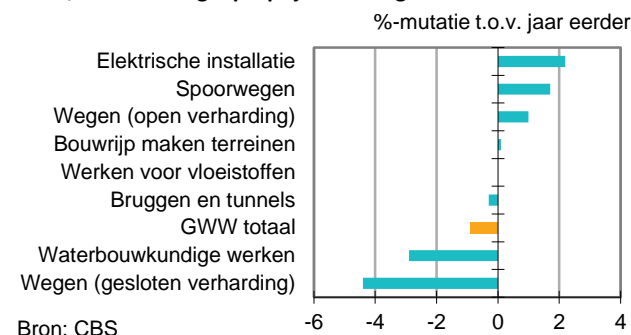
Statline: [Omzetontwikkeling bouwnijverheid](#)

Inputprijzen dalen

In het eerste kwartaal zijn de inputprijzen van de grond- weg- en waterbouw (GWW) met 0,9 procent gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Ook vergeleken met het voorgaande kwartaal zijn de kosten gedaald (-0,9%) .

Ten opzichte van het voorgaande jaar zijn de deelgebieden Wegen (gesloten verharding) (-4,4%), Waterbouwkundige werken (-2,9%) en Bruggen en tunnels (-0,3%) in prijs gedaald. Bij het deelgebied Werken voor vloeistoffen was er geen prijsontwikkeling. Bij de overige deelgebieden was er sprake van een prijsstijging.

GWW, ontwikkeling inputprijsindex begin 1e kwartaal 2016

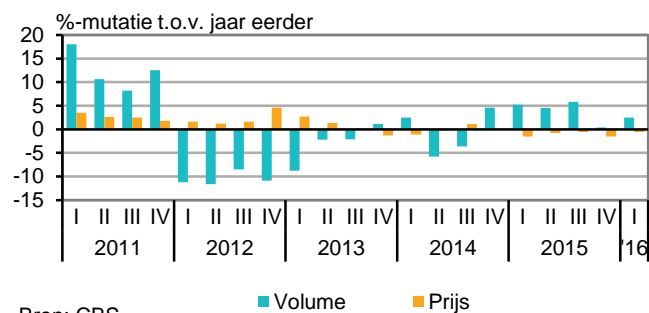
Statline: [GWW inputprijsindex](#)

Lichte toename investeringen in GWW

In het eerste kwartaal is het volume van de investeringen in grond, weg en waterbouwkundige werken (GWW) met 2,5 procent toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. De groei is daarmee hoger dan in het vierde kwartaal van 2015. Toen namen de investeringen in GWW toe met 0,4 procent.

Omdat de prijzen in het eerste kwartaal met 0,6 procent daalden, nam de waarde van de investeringen toe met 1,8 procent.

Investerings in grond, weg en waterbouwkundige werken

Statline: [Bbp, investeringen](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals die op 25 mei 2016 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers beschikbaar, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn doorgaans niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Indien dit wel het geval is staat dit aangegeven in de tekst/grafiek

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 26 mei 2016

Meer informatie

CBS Infoservice: infoservice online
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444